Adventní školní výlety – na co si dát pozor!

Autor: Tomáš Veselka
Zveřejněno: 06. 12. 2025

Blíží se období vánočních školních výletů a adventních exkurzí. S tím tradičně roste i počet školních úrazů a mimořádných událostí, kterým lze často předejít dobrou přípravou. Na co by pedagogové mateřských, základních i středních škol neměli

Dobrá příprava je základ

Plánování školního výletu není jen o volbě cílové destinace. Pedagogové mají v rukou bezpečnost desítek dětí a každá chyba může mít vážné následky. Pro děti i pro pedagogy nebo školské zařízení, které za děti v době vzdělávání, ať už ve školském zařízení či mimo místo vzdělávání, nese odpovědnost. Je proto nezbytné věnovat dostatek času pečlivé přípravě – od plánování akce, kontroly zdravotního stavu žáků přes zajištění bezpečné dopravy až po nastavení jasných pravidel dohledu a organizaci v místě. Dobře zorganizovaný výlet stojí na detailech – a právě pečlivá příprava je tím, co z běžné akce dělá bezpečný a hladký zážitek pro všechny zúčastněné.

Co říká školský zákon o počtu dětí na 1 pedagoga na školním výletě

Každý pedagog vyrážející na školní výlet si pokládá otázku personálního obsazení. Vyhláška o předškolním vzdělávání č. 14/2005 § 5 říká, že jeden učitel mateřské školy dohlíží na nejvýše 20 dětí

z běžných tříd (výjimečně může ředitel mateřské školy zvýšit počty dětí nejvýše o 8 dětí), nebo 12 dětí ve třídě, kde jsou přítomny děti s přiznanými podpůrnými opatřeními druhého až pátého stupně nebo děti mladší 3 let (výjimečně může ředitel mateřské školy zvýšit počty dětí nejvýše o 11 dětí). Když vyjíždí na školní výlet základní škola, tak na jednoho pedagoga nesmí připadnout podle § 3 vyhlášky 48/2005 Sb. (vyhláška o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky) více než 25 žáků.

Bezpečná doprava od plánování až k návratu

Bezpečnost při cestování řeší učitelé od samého začátku. S ohledem na cílovou lokalitu výletu volí vhodnou a bezpečnou dopravu. Ať už se jedná o výlet v docházkové vzdálenosti nebo budou využívat hromadnou dopravu, na začátku je poučení žáků. To zahrnuje i poučení o dalších zásadách a pravidlech společné akce. Pokud je výlet plánován hromadnou dopravou, existuje opět řada variant. Železniční doprava, městská hromadná, linková nebo přímo pro skupinu objednaná autobusová doprava.

„Velmi školám na seminářích doporučujeme trvat při smluvní dopravě na zajištění autobusu, který je vybavený bezpečnostními pásy. Je to pro dobro a bezpečí dětí i pedagogů. Pokud je autobus pásy vybaven, musí být cestující při jízdě připoutání,“ říká **Markéta Novotná, metodik dopravní výchovy Týmu silniční bezpečnosti.** Problém nastává ve chvíli, kdy v objednávce má škola sice uveden autobus s pásy, ale před školu přijede ten bez pásů. Co pak? Zrušit výlet? Nechat řidiče autobus vyměnit? *„To nemusí být z časových nároků na harmonogram možné. Doporučujeme proto školám, aby v informovaném souhlasu o výletu pro rodiče měli i souhlas, že pokud taková nenadálá situace nastane rodiče souhlasí, že dítě do takového autobusu nastoupí,“* doporučuje **Novotná.**

Případnou nehodu autobusu s výletníky může zavinit nespočet faktorů – nepozornost řidiče, špatný stav vozidla, jiný účastník silničního provozu nebo i neklidní dětští cestující. Mezi drobné úrazy nesprávně připoutaných cestujících patří odřeniny, zlomeniny nebo otřes. Bohužel, výjimkou především u nepřipoutaných cestujících nejsou ani fatální následky. První, kdo případnou nehodu bude řešit je škola, která má za děti zodpovědnost a je třeba si uvědomit, že riziko zranění v případě kolize výrazně snižuje použití bezpečnostních pásů.

Poskytnutí první pomoci dříve, než se něco stane

Nejen u mimoškolních akcí je klíčové předcházet situacím, které by mohly ohrozit zdraví nebo bezpečí žáků. Pedagog by měl mít přehled o zdravotním stavu všech účastníků – včetně jejich dlouhodobé medikace i možných komplikací, které se mohou během výuky nebo akce objevit, například alergie, astma, epilepsie, medikace, omezení, speciální potřeby.

„Všem pedagogům doporučujeme absolvovat kvalitní kurz první pomoci vedený zdravotníky z praxe, tedy záchranáři či lékaři ze zdravotnické záchranné služby. Obsah takového kurzu lze vždy přizpůsobit konkrétním situacím a prostředí. Ať už tedy základní kurz pro výuku ve škole, mimoškolní akce nebo specifické lyžařské či cyklistické kurzy,“ říká **tiskový mluvčí Zdravotnické záchranné služby hl. m. Prahy Karel Kirs**

V případě mimoškolní akce, které se v nastávajícím období budou na různých školách realizovat platí navíc, že doporučujeme pedagogům mít k dispozici osobní lékárničku vybavenou a přizpůsobenou typu akce, a případně doplněnou, se souhlasem zákonného zástupce k zásahu do integrity žáka, o osobní medikaci žáků včetně jasného způsobu jejího podávání. *„Každá osobní lékárnička určená pro školní výlety či podobné akce by měla ideálně obsahovat dostatek obvazového materiálu, dezinfekci a náplasti. Součástí vybavení by měla být rovněž izotermická fólie a zdravotnické rukavice. Samozřejmostí je pak disponovat osobní medikací žáka, kterou má užít v případě akutního zhoršení stavu,“* doplnil **zdravotnický záchranář Karel Kirs**

„Rodiče by měli pedagogům poskytnout informace o zdravotních problémech jejich dětí, které by mohly mít vztah ke konkrétní pořádané akci a vybavit svoji dceru či syna příslušnými medikamenty. Jedná se například o nevolnost při dopravě, různé druhy alergií (potravinová, z prostředí, na zvířata), fóbie, apod.,“ říká **zakladatel portálu Organizátorvýletu.cz Tomáš Veselka.**

K dispozici by pedagog měl mít mobilní telefon, ideálně i s power bankou pro případ, že by se v nouzi telefon vybil. Nejen v rámci profesního působení doporučujeme mít nainstalovanou aplikaci Záchranka, která umožní přesnou lokalizaci či video hovor pro poskytnutí první pomoci.

Další doporučení a nezbytnosti

„Pedagogický dozor by měl mít na výletě k dispozici jmenný seznam dětí, datum narození žáka, popřípadě také adresu trvalého bydliště, zdravotní pojišťovnu. Stejně tak by měl mít kontakt na rodiče, případně jinou osobu v době konání výletu pro řešení neodkladných záležitostí,“ doplnil **Tomáš Veselka**.

Doprava žáků nekončí, nýbrž začíná, a i na výletě pokračuje, v základní roli účastníka silničního provozu. V roli chodce. *„Pedagog by si měl s žáky již před akcí připomenout i pravidla bezpečného a správného pohybu organizovaného úvaru chodců nebo organizované skupiny dětí. Na základní rozdíly upozorňují metodiky Centra dopravního výzkumu v.i.i. nebo i Legislativa pro pedagogickou praxi na ebook.dopravnivychova.cz,“* upozorňuje **Patrik Lang za BESIP Libereckého kraje.**

Konkrétní tipy, kam na školní výlet za vánoční atmosférou

Vánoční výstavy, betlémy, adventní dílny a mnoho dalšího nabízí muzea, skanzeny a státní hrady a zámky.

Pražský hrad pořádá pro děti a školy speciální vánoční programy Vánoční putování Pražským hradem pro školní skupiny, Vánoční putování Pražským hradem a akci Adventní zpívání u katedrály sv. Víta. Divadlo Spejbla a Hurvínka hraje inscenaci Hurvínkova vánoční záhada. Výstavu betlémů pořádá Břevnovský klášter, Muzeum českých Vánoc a také Muzeum Karlova mostu. Vánoční výstavu pořádá také Botanická zahrada Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy. Národní kulturní památka

Vyšehrad nabízí v Purkrabství pohádku Vánoční příběh.

V repertoáru Divadla ALFA v **Plzeňském kraji** najdete vánoční pohádku Betlémská hvězda superstar. Na hradě Kašperk, kde se natáčela vánoční pohádka Anděl Páně I, bude zpřístupněna výstava připomínající vznik tohoto oblíbeného filmu režiséra Jiřího Stracha. Muzeum Depo Moto Art v Plzni připravilo výstavu ledových soch tematicky zaměřenou na postavy z oblíbených večerníčků. Známou trojici čerta, anděla a Mikuláše potkáte ve Farmaparku u Toma.

Jak to na Vánoce bývalo v 30 nebo 70 letech uvidíte na vlastní oči v **Karlovarském kraji** v Muzeu Vánoc, které najdete v Karlových Varech ve Vánočním domě. Městská galerie Karlovy Vary pořádá bezplatnou Vánoční výstavu, kde návštěvníci uvidí také originální betlémy od českých autorů.

V obci Bechlín v **Ústeckém kraji**, asi 5 km od památné hory Říp, najdete Galerii podřípských betlémů, která nabízí prohlídku tří betlémů s figurkami z kukuřičného šustí. Šluknovský zámek pořádá výstavu vánočních ozdob a dekorací z různých období naší historie. Regionální muzeum K. A. Polánka v Žatci pořádá výstavu s názvem Cestou z Vizovic do Pardubic na které budou prezentovány také perníkové objekty a betlémy inspirované lidovou i výtvarnou tradicí. Muzeum také připravilo vánoční tvoření s podtitulem „Ježíškovy dílničky“ a výstavu Byt s vůní chmele, která bude vyzdobena v duchu retro Vánoc.

Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou v **Libereckém kraji** nabízí zábavný a rukodělný program Příběh vánočního stromečku. V Poniklé v rodinné firmě Rautis se můžete setkat s jedinečným řemeslem foukání skleněných perlí a výroby perličkových vánočních ozdob. Betlém Mikoláše Alše, který pochází z roku 1968 a mnoho dalších papírových betlémů najdete v Kněžičkách u Českého Dubu v Soukromé sbírce papírových betlémů rodiny Kabátníkových. Galerie Johann, která se nachází v Paláci Liebieg v Liberci pořádá vánoční výstavy Vánoce umíme skvěle! a Vánoční ozdoby z regionu. V expozici Betlémů v Kryštofově Údolí najdete unikátní skleněný betlém a dalších více než 90 originálních betlémů různého stáří a velikosti. V Krkonošském muzeu v Jilemnici budou v adventním a vánočním čase pouštěny dva mechanické betlémy v rámci jedné prohlídky.

Ve **Středočeském kraji** nabízí vánoční výstavy skanzen Přerov nad Labem, Muzeum lidových staveb v Kouřimi, České muzeum stříbra vzdělávací program nabízí Podbrdské muzeum. Vánoční dílny, kde se děti seznámí s tradicí betlémů nabízí Muzeum betlémů Karlštejn a Hornický skanzen důl Mayrau. Expozice s názvem „Příroda pod peřinou“ v Regionálním muzeu Mělník seznámí děti se světem zvířat a rostlin v zimním období.

V **Kraji Vysočina** nasajete vánoční atmosféru na zámku Světlá nad Sázavou, Žďár nad Sázavou a na státním zámku Telč.

Do vánoční atmosféry můžete nahlédnout také v **Jihočeském kraji** na státním hradu Nové Hrady a na státním zámku Hrádek u Nechanic.

Adventní prohlídky nabízí pro MŠ a ZŠ státní zámek Opočno v **Královéhradeckém kraji.** Ve městě Dvůr Králové nad Labem se dozvíte, jak se vyrábí vánoční ozdoby. Betlém prohlášený za národní kulturní památku a další betlémy můžete obdivovat v Třebechovickém muzeu betlémů.

V **Pardubickém kraji** připravilo vánoční prohlídky Východočeské muzeum v Pardubicích na zámku Pardubice včetně bezplatné výstavy Vánoce za socialismu, státní zámek Slatiňany a státní zámek Litomyšl. Muzeum v přírodě Vysočina nabízí program Vánoce na Veselém Kopci. Program s názvem Betlém vánoční můžete navštívit v památkové rezervaci Betlém v Hlinsku.

V **Olomouckém kraji** pořádá vánoční akce zámek Plumlov, zámek Náměšť na Hané a muzeum Mohelnice.

Kouzlo Vánoc zažijete, když navštívíte Masarykovo muzeum v Hodoníně a Muzeum Vyškovska v **Jihomoravském kraji**. Výstavu betlémů pořádá Letohrádek Mitrovských a zámek Rosice.

Zvyky a tradice poznáte, když navštívíte ve **Zlínském kraji** Valašské muzeum v přírodě. Slovácké muzeum připravilo pro děti Vánoční tvořivé dílny. Zámek Lešná u Valašského Meziříčí nabízí výstavu Vánoce na zámku.

V **Moravskoslezském kraji** můžete vyrazit za adventní atmosférou do Muzea Těšínska. Slezskoostravský hrad nabízí výstavu betlémů. Národní zemědělské muzeum Ostrava vytvořilo pro mateřské a základní školy Adventní dílny.

Zdroj:
https://edulk.docker-dev.uvminteractive.com/externi-prispevky/adventni-skolni-vylety-na-co-si-dat-pozor-n493757.htm